

EFTERORD

Jag har en dröm, så pass frekvent återkommande att jag fruktar att jag aldrig blir av med den. I drömmen är jag kallad tillbaka till min gamla högstadieskola. Något slags kafkaartat administrativt misstag, fullkomligt logiskt i drömmen, sådär som drömlögik brukar vara, tvingar mig att gå om nian. Skriva matteprov, ha gympalektioner, kryssa runt i de där korridorerna där hierarkierna är lika självklara, lika omöjliga att lösa upp eller ens rucka på en smula, som de alltid har varit. Jag vaknar alltid med bultande hjärta och en intensiv tacksamhet inför det faktum att jag gick ut nionde klass för över tjugo år sedan. *High school is a battlefield for the heart*. Som vuxna får vi faktiskt – åtminstone hypotetiskt – chansen att välja. Som unga, när hormonerna som bäst går bärsärkagång i kroppen, är vi gökungar, sammanfösta i årskullar, skoldistrikt och klass – det sista ofta i dubbel bemärkelse. Vi vet inte vilka vi är ännu, vår framtid är inte utstakad, men vi vill, vi *vill* – men vi måste, säger vuxenvärlden till oss gång på gång, anpassa oss, spela med i spelet, göra smarta val för att senare få lyxen att välja själva.

Vad gör de där åren med oss – och hur har de påverkat den moderna fantastiken? Kan man, för att anlägga ett litterärt och popkulturellt perspektiv, tala om *skolskräck*, en mörkersyster till den numera väletablerade highschool-genren som regissörer som John Hughes var med och skapade under 1980-talet?

Svar: det är klart att man kan! Känslan av att vara en främling i sin egen kropp, hierarkierna och inte minst närvaron och/eller frånvaron av auktoriteter gör skolmiljön till en sällsynt effektiv miljö i skräck- och fantasysammanhang. Fråga bara Sara Bergmark Elfgren och Mats Strandberg. Eller Joss Whedon. Eller Carina Rydberg. Eller kanske Sarah, den nya tjejen i häxiga kultfilmen *Den onda cirkeln*, som gick upp på biograferna ungefär samtidigt som jag skrev sista matteprovet på min högstadieskola. Eller varför inte Magnus Nordin, vars roman *Djävulens märke* du precis läst ut (om du inte tillhör den kategori av människor som läser efterordet först ... i så fall kan en SPOILER ALERT vara på sin plats! Bläddra tillbaka och läs boken, och läs sedan mitt efterord). Jag hoppas att ni tyckte lika mycket om den som jag gjorde. *Gör*, för grejen med

bra böcker är ju att de lever kvar i en, ekar och sjunger i ens undermedvetna där de bildar kör tillsammans med alla andra bra böcker som vägrar att snällt förpassa sig till bokhyllan efter att sista sidan är utläst. Den där kören är kanske mitt favoritljud i denna värld. Med den behöver man aldrig känna sig ensam, och det fina är att det alltid finns plats för nya röster.

I *Djävulens märke* får vi stifta bekantskap med många röster, alla på något sätt hemmahörande på Katarina Östra, högstadieskolan på Södermalm i Stockholm dit en ny vikarie kommer. Hon heter Malin Lärka och ska vikariera i 9C tills klassens ordinarie lärare är tillbaka från sjukskrivningen. En stökig klass, får hon höra i lärarrummet. Hopplös. Japp, 9C har avverkat vikarier på löpande band och de har alla lämnat skolan i tårar. Men något händer när Malin kliver in i klassrummet. Hon får eleverna att prestera bättre än någonsin; ja, till och med problemeleverna blir MVG-elever. När Malin är i närheten blir allt bättre ... i alla fall ett tag. Men till vilket pris? Vem är deras nya lärare egentligen? Eller: *vad* är deras nya lärare?

Djävulens märke lyckas vara oerhört samtida, ja, ibland snudd på satirisk, inte minst i skildringen av den olidliga entreprenörstypen till rektor som drömmer om att göra om den gamla förfallna skolan till en friskola. Det märks då och då att det gått några år sedan boken skrevs: chattar någon på MSN nu för tiden, till exempel?

Samtidigt är berättelsen så universell, och så snyggt sammanflätad med en mörk dåtid som vi behöver påminnas om, att den känns tidlös. Det märks att Magnus Nordin haft roligt när han skrivit *Djävulens märke*. Lika roligt är det att se hur han väver in 1600-talets häxprocesser – otäckare än vilken skräckis som helst – och under berättelsens gång placerar ut små ledtrådar och blinkningar till skräckälskaren. Den amerikanska skolan som Malin arbetat på innan hon kom till Katarina Östra ligger i Salem, Massachusetts, där de mest omfattande häxprocesserna på den amerikanska kontinenten ägde rum. Redan under den inledande anställningsintervjun – först nu slår det mig att det kan vara en Stephen King-referens inbakad där, för visst minns ni hur *The Shining* börjar? – anar alltså de läsare som kan sin häxhistoria att saker och ting inte står rätt till med Malin. Men vägen fram till den ödesdigra skolbalen – se där ännu en skräcktradition som Nordin vårdar ömt, utbrister alla vi som läst eller sett *Carrie!* – är oupphörligt spännande, inte minst för att händelserna skildras genom flera personer, som alla har olika bakgrunder och skäl till att lita på Malin – och, i vissa fall, att inte göra det.

I häxans närvaro blir elevernas utsatthet, längtan och drömmar ännu tydligare. Och i Malin Lärkas gäckande ögon ser eleverna på Katarina Östra en möjlig framtid. En bättre framtid. De ser en vuxen som tror på dem. Skildringen av hur hoppet tänds, och släcks, och

sedan åter tänds, är vad jag kommer att minnas tydligast från *Djävulens märke*. Det, och det berömvärda skräckfilmsslutet.

Det här är en roman som i högsta grad är medveten om den genre och tradition som den verkar i, och som just tack vare den medvetenheten lyckas skapa något alldeles eget.

//Helena Dahlgren, författare